

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

**The Participation of Teachers in the Academic Administration of Large
Secondary Schools in Prachuap Khiri Khan Province Under the
Jurisdiction of the Secondary Education
Service Area Office 10**

ณัฐนันท์ เล็กมาก และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Nattanan Lakmark and Ratana Kanjanaphan

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: arjarnratana@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนจากการเปิดตารางของ Cohen ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (3) ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด

* วันที่รับบทความ: 9 กุมภาพันธ์ 2564; วันแก้ไขบทความ 3 มีนาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 4 มีนาคม 2564

Received: February 9, 2021; Revised: March 3, 2021; Accepted: March 4, 2021

ใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมและราย
ด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การบริหารงานวิชาการ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10

Abstracts

The purposes of this research were to study and compare teacher' participation in the academic administration of large secondary schools in Prachuap Khiri Khan province under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 10 as classified by, genders and work experience. And work experience is obtained by means of a randomized method. The sample size was determined according to the Cohen, Manion, and Morrison tables of 166 people. The research instrument was a questionnaire with a 5-level valuation scale. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, section Standard deviation, statistical t-test, and analysis of one-way ANOVA. Findings showed as the follows (1) Teacher participation in the academic administration of large secondary schools in Prachuap Khiri Khan Province under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 10 was overall exhibited at a high level. When comparing each aspect, teacher participation was found to be at a high level for all aspects. In descending order were the aspects of learning process development; institutional curriculum development and educational supervision. (2) Teachers of different genders participate participation in the academic administration of large secondary schools in Prachuap Khiri Khan province under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 10 both on overall basis and in particular, no difference. (3) Teachers of different work experience participate participation in the academic administration of large secondary schools in Prachuap Khiri Khan province under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 10 both on overall basis and in particular, no difference.

Keywords: The Participation of Teachers; Academic Administration; The Jurisdiction of The Secondary Education Service Area Office 10

บทนำ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทุกองค์กรต่างต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงองค์กรทางการศึกษา เช่นสถานศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาให้อยู่บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตราที่ 54 ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐว่า ให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตราที่ 8 (2) ได้บัญญัติถึงการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นหนึ่งในงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูผู้มีส่วนหน้าหลักในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เมื่อครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาและก้าวทันยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ต่อไปได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อไปได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยได้ทำการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการตามขอบเขตและภารกิจงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 23) ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการใน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อันดี ด้านการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาบริบทการบริหารงานวิชาการและส่วนงานอื่น ๆ ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาต่อไปได้ในอนาคต

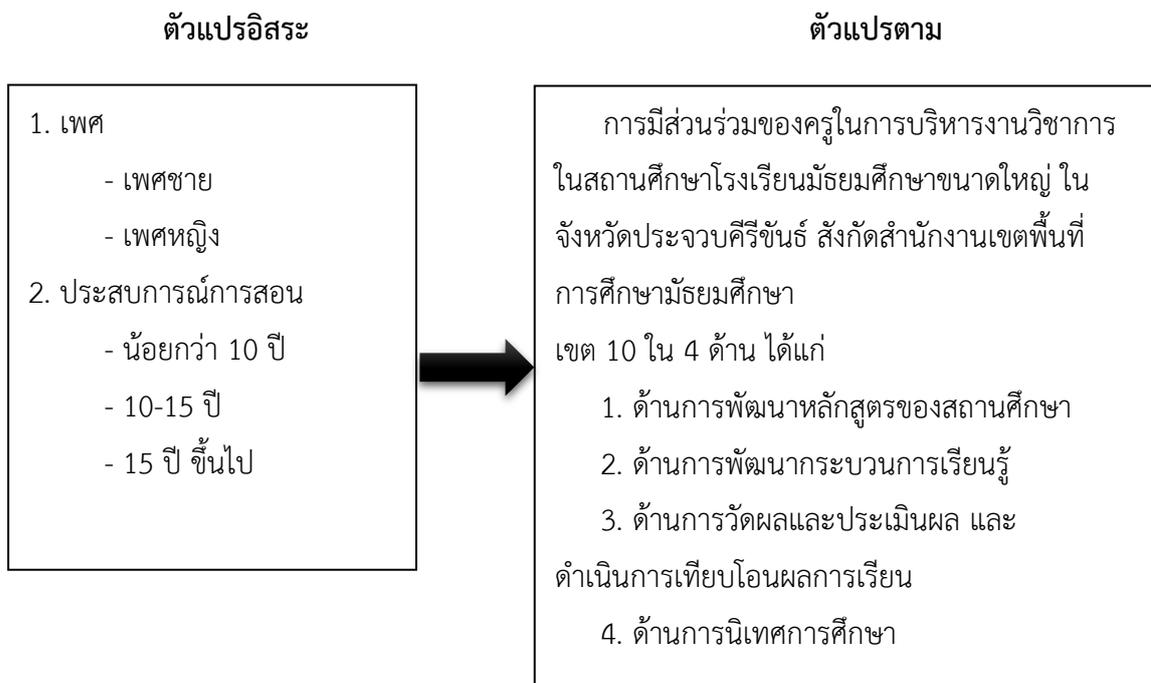
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การสอน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ของแต่ละโรงเรียน โดยการเทียบอัตราส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า .97 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 166 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 รายละเอียดดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในภาพรวมและรายด้าน

(n=166)			
การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา	\bar{x}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.27	0.48	มาก
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.33	0.44	มาก
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.84	0.66	มาก
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.17	0.39	มาก
รวม	4.15	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}= 4.33$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{x}= 4.27$) และ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x}= 4.17$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x}= 3.84$)

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์การสอน ในภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของครูในการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	เพศ				t	P
	เพศชาย		เพศหญิง			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	4.23	0.44	4.24	0.51	.513	.234
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.34	0.41	4.32	0.47	.175	.325
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.75	0.64	3.93	0.66	-1.781	.925
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.23	0.35	4.13	0.43	1.640	.067
รวม	4.14	0.46	4.16	0.52	.137	.387

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การมีส่วนร่วมของครูในการ บริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา	ประสบการณ์การสอน						F	P
	น้อยกว่า 10 ปี		10-15 ปี		15 ปี ขึ้นไป			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	4.19	0.52	4.32	0.39	4.28	0.49	1.216	.299
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.29	0.49	4.34	0.43	4.38	0.37	.634	.532
3. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล และ ดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	3.91	0.65	3.77	0.61	3.80	0.72	.743	.477
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.20	0.38	4.14	0.43	4.17	0.38	.319	.727
รวม	4.15	0.51	4.14	0.47	4.16	0.49	.728	.508

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง และมีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของครูในสถานศึกษาก็คืองานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องให้ความสำคัญกับเป็นอันดับต้น ๆ เสมอ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 1-2) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ตัวผู้เรียน ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของครูผู้สอนในสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนนโยบายหรือแนวทางต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ ธนสาร บัลลังก์ปัทมา (2551 : 30) ที่กล่าวว่า หากผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงงาน จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560 : 68) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตาม ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ สมเกียรติประยูร (2561 : 71) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูคือผู้พัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยหลักสูตรคือมวลประสบการณ์และองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวของผู้เรียน สอดคล้องกับ นิตยา เปลื้องนุช (2554 : 8) ที่กล่าวว่า หลักสูตรคือเนื้อหาวิชาหรือมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายในการทำให้ผู้เรียนบรรลุตามแผนการเรียนรู้ และเกิดความเจริญก้าวหน้าในตัวของผู้เรียนต่อไป การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นงานวิชาการที่มีความสำคัญ และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของครูผู้สอนในแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากบริบทของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันออกไป รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีอยู่ตลอดเวลา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็น สอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 53) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้ากับบริบททางสังคม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันรวมถึงแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษานั้น การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรินทร์ สุขพัฒน์ (2558 : 34) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557 : 3) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของครูว่าเป็นผู้ดำเนินการหลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้เป็นเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามศักยภาพ

ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2545 : 1-3) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลายอย่างเป็นขั้นตอน เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การทดลอง การนำเสนอ การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น โดยมีความเกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้รับจากการเรียนรู้นั้น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้จึงเป็นขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับ สมชาย ฐิติรัตน์อัศว (2551 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์และสร้างองค์ความรู้ให้ได้ด้วยตนเองในที่สุด ครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจึงควรมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรวรรณ หนูขาว (2560 : 33) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ด้านการวัดและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง ครูผู้สอนจะต้องมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงตระหนักถึงการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพผู้เรียนเชิงประจักษ์ และต้องมีเกณฑ์การพิจารณาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องมีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน รวมถึงจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรา เกษมราษฎร์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัย พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในด้านการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ นพรัตน์ ชำนาญพีช (2559 : 40) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

วิชาการในด้านการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นการที่ครูให้ความช่วยเหลือแนะนำซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนการสอนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2554 : 3) ได้กล่าวว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานร่วมกันในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลทางดีกับนักเรียนให้มากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมโดยตรงในการนิเทศการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงษ์ ก้านพิกุล (2557 : 91) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศผลการศึกษา พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การสอน ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้ความสำคัญกับครูแต่ละเพศในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทุกด้านอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ เพื่อขับเคลื่อนประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับ สมเดช สีแสง (2547 : 230) ได้กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องด้วยแนวทางที่ดีที่สุดจากการระดมความคิดเห็นร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ สุจินตาริรมณ์ (2560 : 120) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ ผลการศึกษา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของครูที่มีเพศต่างกันในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิป นามรักษ์ (2560 : 93) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของครูที่มีเพศต่างกันในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่างเสมอภาคกัน ครูผู้สอนมีโอกาสร่วมเสนอความคิดเห็นและแนวทางในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงาน สอดคล้องกับ สวัสดิ์ แก้วชนะ (2544 : 69) ได้กล่าวว่า การที่ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการทำงาน และสามารถใช้ประสบการณ์ ความชำนาญ หรือความสนใจของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานและเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้งานประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์ (2561 : 36) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษามากขึ้น เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องและตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างแบบฟอร์มในด้านการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น เพื่อให้ครูมีความรู้ในด้านการวัดและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาเครื่องมือในด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนิเทศการสอนซึ่งกันและกันระหว่างครู เพื่อช่วยกันพัฒนาข้อบกพร่องและส่งเสริมข้อดีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 และในพื้นที่หรือสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จุไรวรรณ หนูขาว. (2560). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวัฒน์ สมเกียรติประยูร. (2561). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ช่อผกา ศรีจันทร์อินทร์. *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตนา แชมมณี และคณะ. (2545). *กระบวนการเรียนรู้: ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- ธนสาร บังลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. *The City Journal*. 4 (85), 30.
- ธีรพงษ์ ก้านพิกุล. (2557). *ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา เปลื้องนุช. (2554). *การบริหารหลักสูตร*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นพรัตน์ ชำนาญพีช. (2559). *การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุกรินทร์ สุขพัฒน์. (2558). *ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). *นิเทศการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). *การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- สวัสดิ์ แก้วชนะ. (2544). *บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- สุภาภรณ์ สุจินตภิรมย์. (2560). *สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมชาย จิตรัตน์อัคร์. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <http://www.nfe.go.th>*.
- สมเดช สีแสง. (2547). *คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อธิป นามรักษ์. (2560). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสีดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.